

İzmir'in Ekonomik Panoraması

Erdem ALPTEKİN-Hande UZUNOĞLU

Giriş

İzmir, ekonomik büyüklük açısından Türkiye'nin en büyük 3. kentidir. 8.500 yıllık bir geçmişi olan kentimiz çağlar boyunca Asya, Orta Doğu ve Anadolu'nun batıya açılan kapısı olmuştur. Ayrıca bir liman kenti olarak tarihin her döneminde önemli bir ticaret merkezi olarak ön plana çıkmıştır.

İzmir'in dünya ticaretindeki rolü, 17. yüzyılda belirgin hale gelmiştir. Ülkemizde bağımsızlık mücadelesi ve Cumhuriyetin kuruluşu ile birlikte sanayi alanında da kalkınması hızlanmıştır.

Ülkemizde ilk sanayileşme adımlarının atıldığı kentimizde sanayi ve sanayi yan dalları da önemli bir gelişme göstermiştir. Bu nedenle, İzmir'in ekonomik panoramasına baktığımızda çok yönlülüğü dikkat çekmektedir.

Günümüzde İzmir hem ülkemiz hem bölgemiz ekonomisinde önemli bir rol oynamaktadır.

Dünyaca ünlü danışmanlık şirketi Pricewaterhouse Coopers tarafından yapılan araştırmada, dünyanın en büyük 117. ekonomisine sahip kenti olarak lanse edilen İzmir, yeni seri milli gelirle birlikte sıralamada 99. sıraya yükselecek.

Bununla beraber Çin, İzmir'i dünyanın yatırıma en elverişli 70 kentinden bir tanesi olarak seçti. Aynı zamanda Ege Serbest Bölgesi de yatırıma en uygun 40 endüstri bölgesinden biri olarak gösterildi.

İlk defa 17 Şubat-4 Mart 1923 tarihinde İzmir'de gerçekleştirilen İktisat Kongresi ile de kentimizin önemi ortaya konulmuş ve iktisadi çalışmalar buradan başlatılmıştır.

İzmir, yatırımcılara sağlamış olduğu pek çok avantaj ile bir cazibe merkezidir. Nitelikli işgücü, ham ve ara mamul madde kaynakları, iç ve dış pazarlara yakınlığı, kişi başına düşen milli gelirin yüksek olması v.b. özellikleri ile yerli ve yabancı pek çok yatırımcıyı kendisine çekmiş ve çekmeye devam etmektedir.

Gün geçtikçe daha çok yerli ve yabancı firma İzmir'in sunduğu bu avantajları fark ederek yeni yatırımlara gitmekte veya yatırımlarını genişletmektedir.

İzmir sadece ekonomik anlamda değil kültürel anlamda da çok zengin bir kenttir. Hoşgörünün egemen olduğu İzmir'de çok uzun yıllar her üç dinin (Müslüman, Hıristiyan, Musevi) temsilcileri de dostluk içerisinde yaşamışlardır.

İzmir, günümüzde turizm merkezi olmasının yanı sıra, üniversiteleri, müzeleri, konser salonları, kültür-sanat dernekleri, her yıl düzenlenen ulusal ve uluslararası festivalleri ile ülkemizin en önemli kültür kavşağıdır.

Kentte; 43 adet kütüphane, 20 adet sinema salonu, 31 adet tiyatro salonu, 1 adet opera salonu ve 15'i kent merkezinde olmak üzere 20 adet müze bulunmaktadır.

Ege, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü olmak üzere üç devlet üniversitesi bulunmaktadır. Yaşar Üniversitesi ve Odamızın öncülüğünde kurulan İzmir Ekonomi Üniversitesi ile birlikte üniversite sayısı beşi bulmaktadır.

1. İzmir'in Sosyo Ekonomik Görünümü

TÜİK'in açıkladığı 2007 yılı Adrese Dayalı Nüfus Sayımı rakamlarına göre; İzmir'in nüfusu 3.739.353'e yükseldi. Böylece 2000 yılında 3.370.866 olan kent nüfusu yüzde 11 oranında artış gösterdi.

2007 yılı nüfus sonuçlarına göre; İzmir'deki toplam nüfusun yüzde 85'i şehirde, yüzde 15'i köylerde yaşıyor. İzmir, yüzde 83'lük şehirleşme oranı ile Türkiye ortalamasının üzerinde. Türkiye genelinde nüfusu en fazla artan il sıralamasında ise 9'uncu sırada.

Tablo 1 İzmir'e İlişkin Nüfus İstatistikleri (2007)

İlçeler	Merkez	Köy	Toplam	Erkek	Kadın
Aliağa	43.822	16.221	60.043	30.399	29.644
Balçova	74.837	-	74.837	36.223	38.614
Bayındır	14.857	27.295	42.152	20.863	21.289
Bergama	58.212	44.369	102.581	51.200	51.381
Beydağ	5.722	7.778	13.500	6.666	6.834
Bornova	470.211	5.942	476.153	240.095	236.058
Buca	393.934	6.996	400.930	200.898	200.032
Çeşme	17.950	9.846	27.796	14.371	13.425
Çiğli	141.769	2.482	144.251	72.364	71.887
Dikili	14.545	12.803	27.348	13.581	13.767
Foça	13.257	17.292	30.549	20.361	10.188
Gaziemir	86.111	23.180	109.291	57.460	51.831
Güzelbahçe	15.651	3.604	19.255	9.943	9.312
Karaburun	2.489	5.551	8.040	4.128	3.912
Karşıyaka	514.917	267	515.184	251.847	263.337
Kemalpaşa	37.126	44.651	81.777	41.338	40.439
Kınık	11.340	16.598	27.938	13.960	13.978
Kiraz	8.683	36.389	45.072	22.495	22.577
Konak	847.409	817	848.226	417.155	431.071
Menderes	20.576	43.489	64.065	32.494	31.571
Menemen	53.940	72.994	126.934	64.337	62.597
Narlıdere	61.455		61.455	33.999	27.456
Ödemiş	71.219	57.034	128.253	63.087	65.166
Seferihisar	16.114	9.716	25.830	13.633	12.197
Selçuk	27.284	6.718	34.002	16.997	17.005

AR&GE BÜLTEN 2008 MAYIS - BÖLGESEL

Tire	48.565	27.762	76.327	37.662	38.665
Torbalı	62.080	57.426	119.506	59.923	59.583
Urla	41.058	7.000	48.058	25.100	22.958
TOPLAM	3.175.133	564.220	3.739.353	1.872.579	1.866.774

Kaynak: TÜİK

İlçe genelindeki nüfus sıralamasına göre; Konak en kalabalık ilçe, Karaburun en tenha ilçe konumunda. Aynı zamanda Konak, Türkiye genelinde nüfusu en yüksek ilçe sıralamasında 5'inci sırada.

Öte yandan Bayraklı ve Karabağlar'ın ilçe olması hakkındaki yasa tasarısı kabul edilmiş ve İzmir'in ilçe sayısı 28'den 30'a çıkmıştır. Böylece metropol ilçe sayısı 9'dan 11'e çıkmıştır.

İzmir, Türkiye nüfusunun yüzde 5,3'ünü ve yabancı uyruklu kişilerin yüzde 6,8'ini barındırıyor. Kilometrekare başına düşen 311 kişi ile ülke genelinde 3.sırada.

Bu verilerden yola çıkarak İzmir'e göçün devam ettiği ve bunun sonucunda nüfusun arttığı söylenebilir.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından en son açıklanan 2001 yılı Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla cari rakamlarına göre; İzmir 13,4 Katrilyon TL. ve %7,6 pay ile Türkiye genelinde 3. Konumdadır.

Kentimizde kişi başına düşen milli gelir ise 3.215 dolardır. Odamız tarafından yapılan 2007 yılı tahmini rakama göre ise kişi başı milli gelir 7.300 dolar olarak hesaplanmıştır.

Kentin ekonomisinde %30,5 ile sanayi, %22,9 ile ticaret, %13,5 ile ulaştırma-haberleşme ve %7,8 ile tarımsal faaliyet yer almaktadır.

İzmir'in temel ekonomik ve sosyal göstergelerine ilişkin verilere Tablo 1 ve 2'de yer verilmiştir.

Tablo 1: İzmir Makroekonomik Verileri

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
İşsizlik Oranı (%)	*	*	14,3	13,1	11,2	*
İşsiz Sayısı (Bin kişi)	*	*	190	173	152	*
İstihdam Düzeyi (Bin Kişi)	*	*	1.137	1.146	1.201	*
İstihdam Oranı (%)	*	*	41,8	40,9	41,9	*
Kamu Yatırımları (Milyon YTL)	435,8	499,9	426,4	527,5	486,5	428,9
Gerçekleşen Teşvik Belgeli Yatırım Sayısı	181	224	201	164	169	117
İhracat (Milyar \$)	7,2	9,1	11,2	12,8	15,6	17,7
İthalat (Milyar \$)	6,1	8,6	11,5	14,6	17,8	21,1

AR&GE BÜLTEN 2008 MAYIS - BÖLGESEL

Dış Ticaret Dengesi (Milyar \$)	1,1	0,5	-0,3	-1,8	-2,2	-3,4
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)	118	105,8	97,4	87,7	87,6	83,8
Açılan Firma Sayısı (Adet)	*	*	4.974	5.200	5.808	5.396
Kapanan Firma Sayısı (Adet)	*	*	1.748	1.688	1.958	1.909
Turist Sayısı Yabancı Toplam	*	535.170	770.111	789.120	777.148	950.396
Turist Sayısı Türk Toplam	*	305.379	375.420	356.462	372.439	354.116
Turist Sayısı Toplam	*	840.549	1.145.531	1.145.582	1.149.587	1.304.512
Vergi Gelirleri (Milyar YTL)	3,7	6,4	8	10	13,9	15,4
Banka Mevduatları (Milyar YTL)	8,2	9,0	11,1	13,9	17,9	*
Banka Kredileri (Milyar YTL)	2,2	3,7	5,0	7,8	10,6	*

Kaynak: TÜİK, Hazine Müsteşarlığı, Maliye Bakanlığı, Türkiye Bankalar Birliği, İzmir İl Turizm Müdürlüğü, DPT, TOBB *Bilinmiyor

Tablo 2: İzmir Sosyoekonomik Göstergeleri

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (Milyar YTL) (2001)	13,4
Kişi Başına Milli Gelir (GSYİH, \$) (Odamız 2007 tahmini)	7.300
Üniversite Sayısı	5
Liman Sayısı	4
Uluslararası Sermayeli Şirket Sayısı (2007)	1.120
Odalara Bağlı Kayıtlı Üye Sayısı (2006)	76.146 (İzmir'deki Ticaret Odaları), 5.796 (EBSO), 3.374 (Ege İhracatçı Birlikleri)

Kaynak: TÜİK, Hazine Müsteşarlığı

2. İzmir'de Sanayileşme

Kentimizin ülkemiz sanayinde söz sahibi olmaya başlaması 1. İzmir İktisat Kongresi ile başlamıştır.

Hammadde kaynakları, nitelikli işgücü, ulaşım olanakları ile iç ve dış piyasalara yakınlık sanayinin gelişiminde etkili olmuştur.

Petrol ve kimyevi ürünler, metal, tekstil, makine, otomotiv, gıda, tütün ve özellikle toprağa dayalı sanayi ön plana çıkmaktadır. Ülkemizin en önemli petro-kimya tesislerinden birisi olan Petkim İzmir'de faaliyet göstermektedir.

Kentte sanayinin gelişimi, özellikle 1970'li yıllardan sonra hız kazanmıştır. 2007 yılında sanayi kuruluşu sayısı 5.800 civarındadır.

AR&GE BÜLTEN 2008 MAYIS - BÖLGESEL

İzmir'de 2007 yılında 117 adet teşvik belgesi kapsamında, toplam 791.527.126 YTL değerinde teşvik belgeli yerli yatırımda 3.178 kişilik istihdam yaratılmıştır.

Ege Bölgesinde en fazla yabancı sermaye yatırımına sahip il İzmir'dir. 1954–2007 yılları arasında İzmir'de uluslararası sermayeli firma sayısı 2007 itibarıyla 1.120'ye ulaşmıştır.

Kentte 1997-2007 yılları arasında 215 adet teşvik belgesi kapsamında, toplam 1.870.163.559 ABD doları değerinde yatırım gerçekleşmiştir.

2006 yılı Türkiye'nin ilk 500 büyük sanayi kuruluşu arasında 42 İzmirli firma bulunmaktadır.

Devlet Planlama Teşkilatı'nın raporuna göre; İzmir'de gıda ürünleri ve içecek sanayi, tekstil ürünleri imalatı, tütün ürünleri imalatı ile bitkisel üretim sektörlerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren firmaların bir arada toplandığı belli başlı merkezler dikkat çekmektedir.

Ege Bölgesi'ndeki sanayi kuruluşlarının büyük çoğunluğunun İzmir'de yer almasını, kentin geniş bir art alana sahip olmasına ve ulaşım olanakları açısından olumlu bir konum sergilemesine bağlayabiliriz.

Pasaport-Konak-Çankaya alanı özellikle limana yakın olması nedeniyle geçmişten bugüne pek çok küçük imalathane ve atölyenin meskeni haline gelmiştir.

İzmir'de sanayi kuruluşlarının konumlandığı bir başka alan da Alsancak-Çınarlı bölgesidir. Daha sonra kuruluşlar Bornova yönüne doğru yayılmışlardır.

İzmir'deki ilk sanayi kuruluşları ise Kemalpaşa, Işıkkent ve Pınarbaşı çevresinde kurulmuştur. Bu bölge 1970'lerde demir-çelik, çimento, otomotiv ve motor sanayi kuruluşlarına ev sahipliği yapmıştır.

Zaman içerisinde kentte daha planlı ve çevreye duyarlı bir sanayileşmenin yerleştiği görülmektedir.

Bu doğrultuda; kentin belli bölgelerinde küçük sanayi siteleri, organize sanayi bölgeleri ve serbest bölgeler kurulmuştur.

Pınarbaşı-Işıkkent-Kemalpaşa özellikle küçük sanayi siteleri ve ihtisas çarşılarının yoğunluk gösterdiği bir bölgedir. Bu bölgedeki sanayi sitelerinde ana metal, taşıt, plastik, çimento ve toprak mamulleri dallarında büyük, küçük sanayi ve üretim kuruluşları barınmaktadır.

Kentin bir diğer sanayi alanı Çiğli-Menemen-İliç hattıdır. Bu bölgedeki önemli kuruluşlar arasında Atatürk Organize Sanayi bölgesi ve Menemen Deri Serbest Bölgesi yer almaktadır.

İzmir-Menderes-Torbali sanayi aksı üzerinde de organize sanayi bölgelerinin oluşumu gözlemlenmektedir.

AR&GE BÜLTEN 2008 MAYIS - BÖLGESEL

Kentteki, çağdaş ticaret anlayışını yansıtan ve küçük esnafın gelişmesinde önem taşıyan Küçük Sanayi Siteleri'nin sayısı 30 civarındadır.

Bu bölgeler, sanayinin ihtiyaç duyduğu yan sanayi girdilerini sağlayarak ülke sanayi üretimine büyük katkı koymaktadırlar.

İzmir'deki küçük sanayi siteleri Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 3: İzmir'deki Küçük Sanayi Siteleri

İsim	Bulunduğu İlçe	Kuruluş Yılı	Toplam Alan	İşletme Sayısı	İstihdam (adet)
İzmir Oto Tamircileri Küçük Sanayii Sitesi (2.Sanayi Sitesi)	Bornova	1968	175.000 m ²	1.200	3.500
3. Sanayi Sitesi İşletme Kooperatifi	Bornova	1973	109.000 m ²	508	3.500
Bornova Sanatkarları Küçük Sanayi Sitesi (4. Sanayi Sitesi)	Bornova	-	360.000 m ²	500 adet sanayi dükkanı, 58 adet çarşı grubu	5.000
Ayakkabıcılar Sanayi Sitesi	Bornova	1996	360.000 m ²	823 adet imalat atölyesi 1.121 adet toptan satış yapan işyeri	20.000
S.S. İzmir Dökümcüler Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi	Bornova	1987	*	105	750-1200
5.Sanayi Sitesi	Bornova	*	*	1.105	5.000
Aliağa	Aliağa	1985	132.000 m ²	100	500
Balçova Küçük Sanayi Sitesi	Balçova	1992	17.000 m ²	103	220-230
S.S. Bayındır Küçük Sanayi Yapı Koop.	Bayındır	1995	60.000 m ²	127	*
Çeşme Sanayi Sitesi	Çeşme	1984	132.000.000 m ²	64	165
Alaçatı Sanayi Sitesi	Çeşme	1986	66.830.000 m ²	84	63
Ata Sanayi	Çiğli	2001	300.000 m ²	570	2.500
Dikili KSS	Dikili	1978	156.000.000 m ²	100	160
6. Sanayi Sitesi	Gaziemir	1987	*	173	500
Kemalpaşa Küçük Sanayi Sitesi	Kemalpaşa	1989	20.000 m ²	60	*
Ören KSS	Kemalpaşa	1984	3.391 m ²	2	212
Kınık I	Kınık	1966	*	100	250
Kınık II	Kınık	1994	*	103	*
Kiraz	Kiraz	1986	150.000.000 m ²	100	670

AR&GE BÜLTEN 2008 MAYIS - BÖLGESEL

İzmir-Menemen	Menemen	1987	*	100	280
Seferihisar Küçük Sanayi Sitesi	Seferihisar	1987	15.000 m ²	180	*
Selçuk Küçük Sanayi Sitesi	Selçuk	1980	150.000 m ²	120	*
Tire K.S.S	Tire	1993	400.000.000 m ²	30	1.052
Küçük Sanayi Sitesi	Urla	1989	23.265 m ²	*	400
Zerenler Sanayi Sitesi	Urla	1998	15.595 m ²	*	200
Şenollar Sanayi Sitesi	Urla	1998	6.627 m ²	*	44

Kaynak: Sanayi Ticaret İl Müdürlüğü, İzmir İli İlçelerinin Ekonomik Profili ve Alternatif Yatırım Olanakları

Metropol alanı dışında kalan ilçelerde de son yıllarda sanayi sektöründe atılımlar gerçekleştirildiği görülmektedir.

Aliağa, Çiğli, Torbalı ve Kemalpaşa sanayide ciddi hamleler yapmış ilçelerdir. Bu ilçelerde bulunan Organize Sanayi Bölgeleri ile yatırımcılara çok çeşitli fırsatlar sunulmaktadır.

Ayrıca Buca, Kınık, Menemen (Deri-Plastik), Ödemiş, Tire, Torbalı Tekeli ve Torbalı Pancar'daki Organize Sanayi Bölgeleri de gelişimlerini sürdürmektedirler.

İzmir'de planlı ve sürdürülebilir sanayileşme kapsamında oluşturulan ve faaliyette olan organize sanayi bölgeleri; Atatürk, Kemalpaşa, Tire, Buca, İTOB, Aliağa Organize Sanayi Bölgeleri'dir.

Tablo 4: İzmir'deki Organize Sanayi Bölgeleri

İsim	Bulunduğu İlçe	Kuruluş yılı	Toplam alan (Ha)	İşletme Sayısı		İhracat (Milyar \$)	İstihdam (adet)
				Yabancı	Yerli		
ATATÜRK	Çiğli	1990	750	20	465	1,5	30.000
ALIAĞA	Aliağa	1997	922	3	21	-	*
BEGOS	Buca	2001	54	22	0	135	1.200
KOSBİ	Kemalpaşa	1990	1.320	5	231	1,9	19.000
İTOB	Menderes	1997	250	364	2	-	200
TİRE	Tire	1993	410	3	28	1.000	65

Kaynak: Sanayi Ticaret İl Müdürlüğü, İzmir İli İlçelerinin Ekonomik Profili ve Alternatif Yatırım Olanakları

*Bilinmiyor

Kurulum veya proje aşamasında olan OSB'ler ise; Pancar OSB, Bergama OSB, Ödemiş OSB, Torbalı I. OSB, Kınık OSB, Menemen Plastik İhtisas OSB, Aliağa Kimya OSB, Aliağa II. OSB, Bayındır Gıda OSB, İzmir Merkez Mermeciler OSB ve Kiraz OSB'dir.

Bunların yanı sıra İzmir'de 2 adet serbest bölge ve 1 adet teknoloji bölgesi bulunmaktadır.

Gaziemir ilçesinde 2,2 milyon m²'lik bir alanda kurulu olan Ege Serbest Bölgesi Türkiye'de özel sektör tarafından kurulup işletilen ilk üretim serbest bölgesidir. Bölge, Uluslararası Adnan Menderes Havaalanı'na 4 km, İzmir Limanı'na 12 km, otobana 1 km, Çeşme Ro-Ro Limanı'na 60 km mesafededir.

Ege Serbest Bölgesi, ülkemizdeki diğer serbest bölgeler arasında yabancı sermaye yatırımlarının en yoğun olduğu bölgedir. Toplam 298 aktif kullanıcının olduğu bölgede yabancı yatırımların değeri 280.061.348 Dolar'dır. Toplam 13.750 kişiye istihdam sağlanmaktadır.

Bölgenin ticaret hacmi 2007 yılında 4.092.781 bin Dolar olarak gerçekleşmiştir. Tüm serbest bölgeler içerisinde ticaret hacmi en yüksek ikinci serbest bölgedir.

İzmir'in bir diğer serbest bölgesi, deri ihtisas alanında faaliyet gösteren Menemen Deri Serbest Bölgesidir. Aliğa Limanı'na 26 km, İzmir Limanı'na 40 km, İzmir merkeze 45 km, Adnan Menderes Havaalanı'na 55 km uzaklıkta olan bölge 189 parselden oluşmaktadır. Bölgede faaliyet gösteren firma sayısı 247 adet olup bölgenin 2007 yılında ticaret hacmi 423.836 bin dolardır.

İzmir'de; katma değeri yüksek üretim yapan, ileri teknoloji kullanan ve üreten şirketlerin oluşumunu ve büyümesini desteklemek, şirketlere AR-GE çalışmalarını yürütebilecekleri altyapı ve teknik destek sağlamak, üniversite-sanayi işbirliğinin özlenen üst düzeyde gerçekleşmesine katkı sağlamak amacıyla İzmir Teknoloji Geliştirme Bölgesi kurulmuştur.

İzmir Teknoloji Geliştirme Bölgesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü arazisi içinde üzerinde beş bina bulunan 225.5 hektarlık alanda kuruludur. Bölgedeki firma sayısı 41'e, nitelikli personel sayısı 278'e, yürütülen Ar-Ge projesi sayısı 168'e ve toplam ihracat ise 8,5 milyon dolara ulaşmıştır.

Bölgenin faaliyete geçmesiyle ülke araştırmacılarına, üniversitelere, diğer araştırma kuruluşlarına teknik destek hizmeti verecek, gereğinde deneysel üretim ilişkileri kuracak çalışmalar başlatılmıştır.

3. Enerji

İzmir doğa ile dost enerji kaynakları yönünden kayda değer bir potansiyele sahiptir. Balçova, Seferihisar, Aliğa, Dikili, Bergama, Doğanbey, Çeşme ve Alaçatı bölgelerinde yoğunluk kazanan jeotermal enerji kaynakları termal turizmde, konutlarda, yüzme havuzlarında, toprak ve sera ısıtmasında, organik madde kurutmasında, balık ve tavuk üretim çiftliklerinde kullanılmaktadır.

İzmir-Balçova'da 9.000'in üzerinde konutun ısınmasında jeotermal enerji kullanılmaktadır.

AR&GE BÜLTEN 2008 MAYIS - BÖLGESEL

Aliağa da, hem konut ısıtmasında hem de seracılık ve kaplıca turizminde kullanılacak önemli bir jeotermal sıcak su rezervine sahiptir. MTA verilerine göre 10 bin konutun ısıtılmasında kullanılacak jeotermal potansiyele sahiptir.

Seferihisar'da değerlendirilebilecek kapasitede 35 adet jeotermal alan bulunmaktadır.

Rüzgâr son yıllarda dünyanın en hızlı gelişen yenilenebilir enerji kaynağı haline gelmiştir. Modern bir rüzgar türbinin 600 kW gücünde bir jeneratöre ulaşmakta ve yılda 1 ile 2 milyon kW/saat enerji üretmektedir. Günümüzde rüzgâr enerjisinden üretilen toplam gücün 40.301 MW civarında olduğu belirtilmektedir.

İzmir'de ise toplam 4.400 kW gücünde 81 adet rüzgâr türbini bulunmaktadır.

Birincil enerji tüketimimizin yaklaşık yarısını oluşturan petrol ürünlerinin rafinaj işlemlerinin yapıldığı Tüpraş, İzmir'in Aliağa ilçesinde faaliyet göstermektedir. Tüpraş rafinerisinde 2007 yılında 25,6 milyon ton hampetrol işlemek suretiyle 23,98 milyon ton ürün elde edilmiştir.

Bölgemize doğalgazı ulaştıracak projeler hâlihazırda devam etmektedir. Bazı sanayi tesislerinde doğalgaz kullanılmaya başlanmıştır. Kentsel kullanım için Karşıyaka, Çiğli, Bornova, Gaziemir, Konak, Buca, Kemalpaşa, Aliağa ve Torbalı'da çalışmalar devam etmektedir.

Tablo 5: İzmir'in İlçelerindeki Doğalgaz Miktarları

İlçeler	Abone Sayıları		Tüketim Miktarları (m ³ /Yıl)	
	Konut	İşyeri	Konut	İşyeri
Aliağa	372	13	0	68.333.208
Bornova	713	19	0	27.981.617
Buca	58	0	0	0
Gaziemir	896	3	0	52.764
Karşıyaka	8.658	0	1.824.102	0
Konak	18	0	0	0
Torbalı	278	20	0	35.401.665

Kaynak: İzmirgaz, <http://www.izmirgaz.com.tr/>

İzmir'de 2006 yılı itibariyle toplam elektrik tüketimi 1.641.311 megavat/saat ve kişi başına düşen elektrik tüketimi 3.648 kilovat/saat olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 6: Türkiye ve İzmir'de 2006 Yılı Elektrik Tüketiminin Sektörlere Dağılımı (megavat/saat)

Sektörler	İzmir	İzmir'in Elektrik Tüketim Dağılımı	Türkiye	Türkiye'nin Elektrik Tüketim Dağılımı	İzmir'in Payı (%)
Mesken	1.362.435	83	23.658.673	81,9	5,8
Ticaret	209.176	12,7	3.534.099	12,2	5,9
Resmi Daire	5.172	0,3	155.981	0,5	3,3

AR&GE BÜLTEN 2008 MAYIS - BÖLGESEL

Sanayi	2.139	0,1	247.656	0,9	0,9
Tarımsal Sulama	36.638	2,2	372.798	1,3	9,8
Diğer	25.751	1,6	923.046	3,2	2,8
TOPLAM	1.641.311	100	28.892.253	100	5,7

Kaynak: TEDAŞ, http://www.tedas.gov.tr/29.Istatistiki_Bilgiler.html

4. Turizm

Pek çok uygarlığın izlerini taşıyan İzmir'de doğal kaynaklar ve tarihi mekanlar kent turizminde büyük önem taşımaktadır. İzmir tarih, kültür, inanç, eğlence, kruvaziyer, fuar, kongre, sağlık, termal, spor ve kültür turizmini içeren çok yönlü bir potansiyele sahiptir.

Turizm işletme belgeli tesis sayısı ise 128'dir. Bu tesislerde 11.228 adet oda ve 23.843 yatak bulunmaktadır. Son dönemlerde artan otel yatırımları ile İzmir'in konaklama sorunu büyük ölçüde giderilmiş olacaktır.

İzmir'in deniz kıyı uzunluğu 629 km'dir. Çeşme'de 8, Dikili'de 3, Foça'da 3, Karaburun'da 2, Menderes'te 4 ve Selçuk'ta 3 olmak üzere toplam 23 adet mavi bayraklı plaj bulunmaktadır.

Kentte ayrıca toplam 306 adet seyahat acentesi bulunmaktadır.

İzmir'de öne çıkan turizm alanları: Alaçatı (Çeşme), Şirince (Selçuk), Dereköy, Kurudere (Kemalpaşa), Kozbeyli (Foça), Karaburun, Bozdağ (Ödemiş).

Bu durumda; güneş ve deniz ağırlıklı turizm faaliyetlerinin Urla, Menderes, Çeşme, Seferihisar, Foça, Dikili ve Karaburun'da; alternatif turizm olanaklarının ise Balçova, Güzelbahçe, Tire, Ödemiş ve Bayındır'da yoğunluk kazandığını söyleyebiliriz.

Özellikle deniz turizminde öne çıkan Çeşme'de dünyanın en büyük rüzgar sörfü merkezleri arasında yer alan Alaçatı'da 29 adet su sporları merkezi bulunmaktadır.

İzmir'de turizm için yapılacak her türlü yatırım "YILIN 12 AYI TURİZM" hedefi doğrultusunda yapılmalıdır.

Bu hedef doğrultusunda Kruvaziyer Turizm Projesi başlatılmıştır.

Odamızın başlatmış olduğu bu proje sayesinde 2003 yılında sıfır olan kruvaziyer turizmi, 2007 yılı sonunda 288 bin 17 yolcuya ulaşmış, 2007 yılının ilk 6 ayında İzmir kruvaziyer turizminde % 24 pay ile Kuşadası'ndan sonra ikinci sıraya yükselmiştir.

2008 yılının ilk 3 ayında kruvaziyer gemilerle gelen turist sayısı yaklaşık 35.000'dir. 2008 yılında 140 sefer ile 400.000 yolcunun İzmir'e kruvaziyer gemilerle geleceği tahmin edilmektedir.

Tarih turizminin gelişmesi açısından Agora, Kadifekale, Bayraklı Eski Symrna önemli bir yere sahiptir. Bu yerlerin kente kazandırılması ile kente daha çok turist çekilecektir.

Bununla birlikte alternatif turizm türleri içerisinde fuar ve kongre turizmine de ağırlık verilebilir. Turizmi 12 aya yaymak için kongre – fuar turizmi olmazsa olmaz bir şarttır.

Kentteki fuarcılık hizmetleri önemli bir potansiyele sahiptir. İzmir, Türkiye'nin ilk uluslararası fuarını düzenleyen kent olarak adını yazdırmıştır. İzmir Enternasyonal Fuarı'nın 77.'si 2008 yılında düzenlenecektir.

2007 yılında İzmir'de toplam 37 fuar düzenlenmiştir. Bu fuarlar arasında uluslararası çapta düzenlenen İzmir Enternasyonal Fuarı ve Uluslararası Doğaltaş ve Teknolojileri Fuarı yer almaktadır.

Kente yeni fuar alanlarının kazandırılması ve kent merkezinde artan otel sayısı sayesinde İzmir'in fuar ve kongre turizminde atılım yapması beklenmektedir.

Son zamanlarda modern tıp ile binlerce yıllık yöntemleri birleştiren bir dal olan SPA ve termal turizm dünyada büyük ilgi görmektedir. Termal kaynakların 23 tanesini sınırlarında barındıran İzmir'in sahip olduğu bu potansiyeli avantaja dönüştürmesi gerekmektedir.

İzmir, termal kaynakların 23 tanesini sınırlarında barındırması avantajını kullanarak bu potansiyeli değerlendirmelidir.

5. Ulaşım

İzmir, Batı Anadolu'nun en uç noktasında olması sebebiyle lojistik merkez olma yolunda ilerlemektedir. Tüm ulaşım olanaklarının kullanılabilirdiği kentte özellikle limanlar ön plana çıkmaktadır.

Karayolları Genel Müdürlüğü 2. Bölge Müdürlüğü'ne bağlı olan İzmir'deki yolların uzunluğu 1.788 km'dir. Çevresindeki tüm illere direkt karayolu ile bağlanma imkanına sahip olan kentte; İzmir Çevre Yolu, İzmir-Aydın ve İzmir-Çeşme otoyolları bulunmaktadır.

İzmir; karayolu ile Ankara'ya 580 km, İstanbul'a 565 km, Manisa'ya 36 km, Denizli'ye 224 km ve Aydın'a 130 km uzaklıktadır.

Türkiye'de ilk demiryolu yatırımları bölgemizde gerçekleşmiştir. En yaygın demiryolu ağı yine bölgemizde olmasına karşın yolcu ve yük taşımacılığında demiryolu yaygın olarak kullanılamamaktadır.

İzmir'de uluslararası sivil hava meydanı niteliğinde Adnan Menderes Havalimanı ve Hava Kuvvetleri Komutanlığı'na bağlı Çiğli Tuzla'da bulunan Kaklıç Havaalanı bulunmaktadır.

Adnan Menderes Havalimanı yılda 5.000.000 yolcu kapasitesine sahiptir.

Bir liman ve kıyı kenti olan İzmir'de 4 adet limanın yanında pek çok yat limanı, iskele, balıkçı barınağı, yanaşma ve barınma yeri bulunmaktadır.

Kentteki limanlardan en önemlisi İzmir Alsancak Limanı'dır. Alsancak Limanı sadece İzmir'in değil aynı zamanda Türkiye'nin en büyük konteynir ihracat limanıdır.

Merkezde bulunan Alsancak Limanı, yıllık 11 milyon ton kapasiteye sahiptir. Limanda konvansiyonel ve konteynir yüklemeleri yapılmakta, genel kargo, kuru yük ve sıvı yük gemileri ile birlikte yolcu ve Ro-Ro gemilerine de hizmet verebilmektedir.

Aliağa-Nemrut Limanı'nda petrol ve kimyevi ürünlerin yanı sıra dökme yüklerin doldurma-boşaltma işlemleri yapılmaktadır. Ayrıca Çeşme'de bir Ro-Ro limanı ve Dikili'de dökme yük limanı bulunmaktadır.

İzmir'de nakliye sektörü de son derece gelişmiş olup, otobüs, tır ve gemi filosu ile yurt içi ve yurt dışı taşımacılık yapılmaktadır.

İzmir'de kent içi ulaşım da son zamanlarda gelişme göstermiştir.

İzmir Metrosu şu an Üçyol-Bornova arası hizmet verirken mevcut banliyö sisteminin metro standartlarına yükseltilmesi ile Aliağa-Menderes arasında da metro ile seyahat etme imkanı doğacaktır. Ayrıca Üçyol-Üçkuyular ve Bornova Merkez-Ege Üniversitesi Hastanesi hatlarında yapım çalışmaları devam etmektedir.

Körfezdeki Konak, Karşıyaka, Bostanlı (arabalı vapur), Üçkuyular (arabalı vapur) Güzelyalı, Bayraklı, Alsancak, Pasaport ve Güzelbahçe iskeleleri ve deniz ulaşım araçları ile deniz ulaşımı da etkin olarak kullanılmaktadır.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı ESHOT ve İZULAŞ otobüslerinin 2006 yılında gerçekleştirdiği sefer sayısı 3.795.924'tür.

Tablo 7: 2006 Yılı Sayısal Profil

	ESHOT	İZULAŞ	TOPLAM
Servise Çıkan Otobüs Sayısı/Gün	936	380	1.316
Otobüs Mevcudu	1.120	398	1.518
Toplam Sefer Sayısı	2.626.206	1.169.718	3.795.924
Toplam Hat Sayısı			295
Toplam Yapılan Kilometre	71.604.759	33.266.141	104.870.900
Toplam Durak Sayısı			3.540

Kaynak: İzmir Büyükşehir Belediyesi ESHOT Genel Müdürlüğü, http://www.eshot.gov.tr/f-sayisal_profily.htm

Sonuç

İzmir ticari ve kültürel altyapısı, girişimcilik ruhu ve çağdaş yapısı ile ciddi bir avantaja sahiptir.

Eğitim seviyesi yüksek, güçlü girişimcilik ruhuna sahip bir kent olarak ülke içindeki yerini korumaktadır.

İzmir ve hinterlandındaki coğrafya çok önemli fırsatlar sunmaktadır.

Ne var ki avantajlı coğrafi konumu, işlek limanı, modern havaalanı ve çevresindeki turizm potansiyeline rağmen İzmir bugün istenilen konumda değildir.

İzmir; tarihinden gelen misyonu, sahip olduğu potansiyeli, rekabetçi ve girişimci ruhu ile bir dünya kenti olma iddiasını sürdürmelidir.

Kentin gerçek potansiyelini yakalayabilmesi için sorunlarının bir an önce çözüme kavuşturulması ve desteklenmesi gereklidir.

EXPO 2015 adaylığı ile birlikte kentin tanıtımı etkin bir şekilde gerçekleştirilmiş, dünyanın dört bir ucundaki delegelerin aklına Türkiye denilince çağrışım yapan ilk şeylerden biri İzmir olmuştur.

Bu avantajı kullanarak ticarete, üretimde ve turizmde rekabet gücüne sahip, yaşam kalitesi yüksek bir dünya metropolü hedefi benimsenmelidir.

Daha fazla vakit kaybetmeden İzmir için somut çalışmalar yapılmalı, proje, plan ve hedefler ortaya koyularak İzmir bir marka şehir haline getirilmelidir.

Kaynaklar

- İzmir Ticaret Odası İzmir İli İlçelerinin Ekonomik Profili ve Alternatif Yatırım Olanakları
- İzmir Ticaret Odası, 2006 Yılı İzmir Ekonomik Profili
- TÜİK 2007 yılı Adrese Dayalı Nüfus Sayımı Sonuçları
- İzmir Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü, DPT, İzmir İl Turizm Müdürlüğü, Hazine Müsteşarlığı verileri
- İstanbul Sanayi Odası, Türkiye'nin İlk 500 Büyük Sanayi Kuruluşu, 2006
- İzmir Teknoloji Geliştirme Bölgesi, <http://iztekgeb.iyte.edu.tr/>
- İzmir Sanayi, <http://www.sehriizmir.com/bloglar/izmirsanayi.html>
- İzmir Büyükşehir Belediyesi ESHOT Genel Müdürlüğü, http://www.eshot.gov.tr/f-sayisal_profily.htm
- TEDAŞ, http://www.tedas.gov.tr/29,Istatistiki_Bilgiler.html
- İzmirgaz, <http://www.izmirgaz.com.tr/>